

VÄRDEBESKRIVNING**Område av riksintresse för naturvård i Blekinge län****Datum:** 2023-03-17**Områdesnummer:** NRO 10 008**Områdesnamn:** Eriksberg-Tjärö-Järnavik-Tärnö**Kommun:** Karlshamn, Ronneby**Kartblad:** Karlshamn 3E NO, Karlshamn 3E SO, Karlskrona 3F NV**Areal:** 4 815 ha**Naturgeografisk region:** 9. Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde**Kust/havsregion:** IV. Egentliga Östersjön**Regionindelning för sjöar och vattendrag:** -**Agrara kulturlandskapsregioner:** 2. Sydsvenska odlingsbygderna**Landskapsformer:** Sprickdalslandskap, skärgård**Riksvärde:**

Skärgårdslandskap	Öar/skär	Fauna
Odlingslandskap	Naturbetesmarker	Fauna
Ädellövskog	Fauna	
Tallskog		
Diabas, rundhällar, strandvallar		
Sprickdal		

Värdebeskrivning: Ett mångformigt odlings- och skärgårdslandskap som också innehåller ett av regionens finaste exempel på sprickdalsterräng. I området ingår också artrika hagmarker, representativa skogsbeten och stor andel ädellövskog. Inom norra delen av Eriksbergs naturvårdsområde finns gammal och naturligt uppkommen tallskog med få motsvarigheter inom länet. Öarna och vattenområdet i Hällaryds skärgård har stor betydelse för häckande, rastande och övervintrande sjöfåglar.

Huvudkriterier: A, C, D**Stödkriterier:** Storlek, Mångformighet, Orördhet, Kontinuitet, Representativitet, Raritet, Nyckelområde, Funktion flora och fauna

Förutsättningar för bevarande: Att områdets karaktär av oexploaterad skärgård bibehålles, hög reningsgrad hos reningsverken (såväl kommunala som industriella), grundområdena lämnas orörda, god hävd ängs- och hagmarker (inkl skogsbeten) samt att naturskogsbestånd inom området får utvecklas fritt.

Värdet kan påverkas negativt av bl a bebyggelse och anläggningar av olika slag, skogsavverkningar, rationellt skogsbruk (kalavverkningar, byte av träslag m.m.), minskad eller upphörd hävd, skogsplantering på jordbruksmark, spridning av gifter eller gödselmedel, muddring, utfyllnader, fiskodling, övergödning samt vattenföroreningar.

Säkerställande: Inom området finns 8 naturreservat; Eriksberg, Eriksbergs stränder, Tjärö, Järnavik, Bockön-Mjöo, Fölsö, Tärnö och Pagelsborg. Samtliga ingår helt eller delvis i Natura 2000. Fågelskydd gäller för att stort antal öar.

Områdets huvuddrag: Berggrunden i området är genombruten av sprickdalar. På höjdryggarna breder ofta hållmarksytor ut sig. Ön Dragsö utgör ett till stor del kalt granitberg med ett delvis tätt bestånd av enbuskar. Tjärö är av geologiskt intresse bl a genom förekomsten av vackra rundhällar. På Tärnö finns issjöstrandlinjer bl a Drakaskärvet, som härstammar från Baltiska Issjöns avtappningsperiod. En mycket markant diabasgång genomkorsar ön. Dallhejaberg i områdets norra del utgör tillsammans med angränsande dalgångar ett mycket fint exempel på sprickdalsterräng.

Kuststräckan är mycket flikig med smala, djupt inskurna havsvikar. Dessa grunda vattenområden är av stort fiskeribiologiskt värde, främst som reproduktionsområden. Fågellivet är rikt i området med flera värdefulla häcklokaler för sjöfågel, främst *ejder* och *kanadagås*, men även t ex *vigg* och *storskrake*. Vattenområdet är också viktigt rast- och övervintringsområde för bl.a. *vigg* och *havsörn*.

Vegetationen präglas av ek, tall och en. Kontrasten är stor mellan de kala hållmarksytorna och den yppiga vegetation som frodas i sprickdalarnas djupare jordlager.

Området är mycket varierat och innehållsrikt. De viktigaste delområdena beskrivs var för sig.

Eriksberg

Eriksbergsområdet innehåller i sin norra del talldominerad barrskog. I anslutning till den lilla Norrsjön finns gammal tallnaturskog. Söderut dominerar lövskogar med främst ek, men även bok, avenbok, björk, lönn och lind. Fuktlövskogar förekommer här och var. Delvis har skogen karaktär av ekhagmark, p g a det höga betetrycket. Vidsträckta ytor i de mellersta delarna utgörs av öppna gräshedar och torrängar. Området (Eriksbergs naturvårds-område) utnyttjas sedan lång tid tillbaka som viltpark. Hägnets omfattar ca 900 ha stort. Inom detta finns bl a *hjortdjur*, *visenter*, *mufflonfår* och *vildsvin*. Centralt i området ligger Eriksbergs gård.

Eriksberg innehåller också talrika spår av äldre tiders kulturlandskap, t ex torpruiner, fågator och odlingsrösen. Den inom området befintliga Maraviken är av betydande värde för lek och uppväxt av ett flertal för kusten viktiga fiskarter. Strandområdena utanför hägnet (Eriksbergs stränder) är naturreservat. Från de iordningställda vandringslederna ges fina utblickar över det vackra skärgårdslandskapet. Strax väster om Eriksberg, vid Nyttäppet finns gammal naturligt föryngrad tallskog samt ett beteshävdad bokskogsområde.

Tjärö

Tjärös vegetation har till stor del präglats av människan. Från åtminstone 1600-talets mitt och fram till 1940-talet har ön haft bofast befolkning. Svenska Turistföreningen övertog 1939 hela ön och idag finns här en turiststation. Ön är naturreservat. Tjärös skogar domineras av ek, på många ställen en låg ekkkrattskog. Enbuskar, ofta jämnt pelarformade, finns överallt på ön. Betydande delar av ön är beteshävdade.

Järnavik-Edstorp-Gundlatorp

Järnaviks naturreservat innehåller omväxlande natur med bl a hagmark, slätteräng och ädellövskog samt berg som stupar brant i havet. Från bergen bjuds en storslagen utsikt över fjärden.

Vid Pagelsborg finns en välutbildad rullstensås under högsta kustlinjen. På åsen, som är naturreservat, växer vidkroniga hagmarksekar. Skogsområdet väster om Pagelsborg innehåller hållmarker, bokskog och åldriga ekar. Floran är artrik. I norra delen finns hagmarksområden med gamla ädellövträd och stora hagtornsbuskar. Här lever bl a flera skyddsvärda insektsarter, t ex *ekoxe*.

På Dallhejaberg i norr finns ett gammalt utmarksbete (betad skog) med lång hävdkontinuitet.

Tärnö-Hällaryds skärgård

Tärnö, den största och yttersta ön i Hällaryds skärgård, har genom sin plogform en naturligt skyddad hamn i norr. Här ligger ett gammalt fiskeläge, med betydande kulturhistoriskt värde, som bl a ger en uppfattning om hur ett fiskeläge i denna skärgård såg ut för ca 100 år sedan. Stränderna utgörs av klipp-, block- och moränstränder samt på södra sidan en sandstrand. En diabasgång genomkorsar ön i nordnordost-sydsydvästlig riktning. I diabasen finns en inneslutning av bergarter från Almesåkra-formationen. Ön täcks till största delen av ekkkrattskog med inslag av björk. Sluttningarnas torrängspartier är artrika. I hållkar på ön har påträffats *stinkpadda*. Delar av ön är naturreservat.

Öarna innanför Tärnö, som ingår i riksobjektet, domineras av hållmarker och buskvegetation. Bockön, Mjöo och Fölsö är naturreservat. Flera av öarna är beteshävdade. På Östra Bokö i skärgårdens innersta del finns artrik torrängsflora med bl a *backsippa*. Några av öarna är viktiga häckfågellokalerna.

Anmärkningar: Stora delar av området har beskrivits i länets bevarandeplan för odlingslandskapet (obj nr 81.33, 82.24, 82.25, 82.26, 82.27, 82.28, 82.29). Mer än 30 ängs- och hagmarker har inventerats och beskrivits i ängs- och hagmarksinventeringen. Fyra våtmarksområden ingår i VMI.

Ingår även i område av riksintresse för friluftslivet samt i riksintresse enligt 4 kap 4 § miljöbalken.

Referenser:

- Hammarstedt, O. och Sylvén, M. 1987. Dagfjärilar och naturvård. projektbeskrivning 1987-01-28. Zoologiska inst Lunds universitet.
- Kornfält, K.-A. & Bergström, J., 1990. Beskrivning till berggrundskartorna Karlshamn SV och SO. Sveriges geologiska undersökning, ser. Af nr 167 och 168.
- Kornfält, K.-A., 1993. beskrivning till berggrundskartan Karlskrona NV/SV. Sveriges geologiska undersökning, ser. Af nr 179.
- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1984. Naturvårdsplan Blekinge.
- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1988. Förslag till skötselplan för naturvårdsområdet Eriksberg och naturreservatet Eriksbergs stränder (manuskript).
- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1994. Våtmarker i Blekinge.
- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1994. Ängar och hagar i Karlshamn.
- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1994. Ängar och hagar i Ronneby.
- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1996. Odlingslandskapet i Blekinge – bevarandeplan.